УДК: 321.64 (470+571) DOI: 10.17721/2415–88IX.2023.90.132-144

Крупеня Ірина Миколаївна
Київський міжнародний університет (м. Київ, Україна)
http://orcid. org/0000–0002-3336–974X
e-mail: tokiss@gmail.com

ІДЕОЛОГІЯ РАШИЗМУ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН РЕЖИМУ ПУТІНА

Резюме

У статті досліджено термін «рашизм» і констатовано, що це є суспільно-політичні практики та ідеологія, які ґрунтуються на російському імперіалізмі та шовінізмі, традиціях комуністичного режиму СРСР та націонал-соціалізмі, який був засуджений Нюрнберзьким трибуналом.

Перераховано ознаки режиму В. Путіна, зокрема, мілітаризм, культ особи очільника та сакралізація інститутів держави, самозвеличування російської федерації шляхом насильницького пригнічення та/або заперечення існування інших народів, нав'язування іншим народам російської мови та культури, пропагування ідей «русского міра», систематичне порушення норм і принципів міжнародного права, суверенних прав інших держав, їхньої територіальної цілісності та міжнародно визнаних кордонів.

Констатовано, що одним з інструментів поширення ідеології рашизму є використання символіки, що включає латинські літери «Z», «V». Зазначено, що використання та пропаганда символіки воєнного вторгнення в Україну є суспільно небезпечним діянням та суттєво загрожує основам національної безпеки України.

Досліджено ключові тези ідеології рашизму щодо війни в Україні, які використовує російська пропаганда для виправдання злочину агресії, воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду. Наголошено, що принцип справедливості та верховенство міжнародного права не повинні мати дискусійний характер, а розумітися всіма державами світу однаково.

Ключові слова: війна росії проти України 2014–2023 рр., геноцид, диктатура, концепція «руського миру», Україна, рашизм, росія, символіка, символіка воєнного вторгнення, фашизм.

Вступ

Жорстока, неспровокована війна російської федерації проти України викрила всьому світові реальну сутність політичного режиму В. Путіна, як неоімперської, тоталітарної диктатури, яка наслідує найгірші практики минулого та втілює ідеї фашизму та націонал-соціалізму в сучасній версії російського фашизму (рашизму). Україна стала першою державою у світі, яка ввела 2 травня 2023 року у законодавче поле визначення поняття «рашизм». Сам термін утворений шляхом поєднання англійського слова Russia із міжнародним словом «фашизм» і відповідно буквально означає «російський фашизм», який є обґрунтуванням варварської геополітики рф, спрямованої на окупацію та анексію територій інших держав, частогусто позначається штампом «збирання земель російських» і спирається на місцевий колабораціонізм та підтримку російської п'ятої колони [1, 2].

Професор Єльського університету Тімоті Снайдер у статті «Це має прозвучати — Росія фашистська держава» порівнює рашизм із класичним (італійським) фашизмом і німецьким нацизмом та виділяє сім ознак схожості: культ одного лідера — В. Путіна; культ померлих як щось велике — перемога у Великій вітчизняній війні; міф про колишню велич імперії та бажання її повернути; потужна машина пропаганди; використання візуальних символів «Z», «V» без правомірного контексту або в контексті виправдання збройної агресії проти України чи інших воєнних дій; масові заходи на підтримку вождя; мова ненависті стосовно конкретної групи людей.

Водночас Тімоті Снайдер наголошує на помилковість думки, що країна, яка колись перемогла фашистів, сама не може стати такою. Автор посилається на союзницький договір між СРСР і Німеччиною 1939 р., коли фашизм до певного моменту не викликав у Радянському Союзі особливої ворожості, промови нацистських лідерів передруковувалися у радянській пресі, а влада Німеччини одночасно вказувала на ефективність радянської політики щодо депортації малих народів [3].

23 квітня 2022 року президент України В. Зеленський заявив, що те, що робить росія, це — нацизм, беручи до уваги масові вбивства, ґвалтування українців різної вікової категорії. Водночас, історично держава матиме в історії таке слово, яке ніхто не вигадував, але вже всі повторюють і в Україні, і в Європі — рашизм. Це нове поняття буде в підручниках з історії, у вікіпедіях, залишиться на уроках. І за партами маленькі діточки в усьому світі будуть вставати і розповідати, коли почався рашизм, на якій землі і хто переміг у боротьбі за свободу саме проти цього страшного поняття [4].

Метою цієї статті є дослідження ідеології рашизму як політичного феномену режиму путіна; ознайомлення із символікою воєнного вторгнення в Україну; аналіз нормативно-правових документів, які називають

ознаки рашизму, нагадують міжнародній спільноті про злочини, вчинені державою-агресором щодо України задля притягнення до відповідальності керівництва російської федерації.

Методи дослідження.

Теоретико-методологічною основою слугують принципи історизму, об'єктивності, детермінованості та системності, які при застосуванні історико-типологічного й порівняльно-історичного методів дозволяють проаналізувати підґрунтя ідеології рашизму як політичного феномену режиму путіна в контексті сучасного політичного режиму російської федерації.

Для досягнення мети дослідження також використовуються загальнонаукові методи дослідження: системний, аналітичний, історико-хронологічний, логічний, інституціональний, компаративістський, нормативний, синергетичний. Загальнонаукові методи дали можливість визначити етимологію рашизму, законодавче визначення поняття «рашизм», особливості цієї ідеології та її небезпеку на інші народи.

Використання спеціальних методів аналізу та синтезу дало можливість дослідити та проаналізувати явища й процеси в Україні з 2014 р. по 2023 р. Із цією метою використовувалися такі методи, як аналогія, моделювання, структуризація, контент-аналіз, івент-аналіз. Поєднання цих наукових методів дало можливість усебічно й комплексно дослідити ідеологію рашизму як політичного феномену режиму путіна.

Результати дослідження

2 травня 2023 р. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про Заяву Верховної Ради України «Про використання політичним режимом російської федерації ідеології рашизму, засудження засад і практик рашизму як тоталітарних і людиноненависницьких». Прийняття даного документу дозволило визначити форми агресії російської федерації та спонукатиме держави світу до засудження її політики, яка призводить до вчинення воєнних злочинів та геноциду Українського народу та водночас стане черговим етапом притягнення до відповідальності керівництва російської федерації [2].

В Пояснювальній записці до проекту Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про визначення існуючого в Російській Федерації політичного режиму як рашизму та засудження його ідеологічних засад і суспільних практик як тоталітарних та людоненависницьких» перераховано ряд ознак режиму В. Путіна, зокрема: масове та систематичне порушення прав людини як всередині російської федерації, так і на тимчасово окупованих територіях України, переслідування громадян за найменші прояви інакодумства, які в сучасній російській федерації трактуються виключно як зрада «національних інтересів», встановлення кримінальної відповідальності за заклики до миру та припинення

війни; внесення президентом російської федерації на початку 2023 року у Державну Думу законопроекту «По припинення дії відносно російської федерації міжнародних угод Ради Європи», яким, пропонується денонсувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, що є яскравим свідченням утвердження у російській федерації політики домінування так званих державних інтересів над індивідуальними правами та свободами людини; покладення ідей руського націоналізму в основу державної ідеології; самозвеличування росії та росіян за рахунок насильницького пригнічення, заперечення права на самовизначення, або взагалі — права на існування інших народів, що стало домінуючою світоглядною концепцією в російській федерації; переслідування людей з альтернативними поглядами, а також поширенням російською владою ідей російського націоналізму через освіту, засоби масової інформації, культуру та насадження цих ідей на тимчасово окупованих територіях України, повна заборона всього українського; ідеологічний монізм.

Державна ідеологія російського націоналізму, більше відома як концепція «руського миру», стала основою реалізації російською федерацією політики зовнішньої експансії з метою відновлення російської імперії. Результатом втілення даної концепції є війна проти суверенної України та геноцид Українського народу. Водночас прагнення російського націоналізму є значно ширшими, так як політичне керівництво російської федерації фактично оголосило війну світу ліберальної демократії, визначив його як «неправильний» та «ворожий», такий, що потребує насильницької зміни [5].

Під час широкомасштабного російського вторгнення в Україну, коли стало відомо про жертви масових вбивств на Київщині, на сайті російського державного інформаційного агентства «РІА Новости» з'явилася стаття «Що Росія має зробити з Україною», яка виправдовує геноцид українців, закликає до придушення, деукраїнізації, деєвропеїзації та етноциду українського народу. За словами Семюеля Рамані, оксфордського експерта з російських справ, стаття «виражала головну думку Кремля» [6].

Окрема варто звернути увагу на символи рашизму. Латинська літера «Z» у росії, як свастика у Німеччині у кінці 30-х років, стала знаком підтримки військового нападу на Україну. Міністр закордонних справ України, Дмитро Кулеба 29 березня 2022 року закликав весь світ криміналізувати публічне використання символу російських окупантів «Z» [7]. Верховна Рада України в свою чергу також досить швидко відреагувала на це, прийнявши 22 травня 2022 р. Закон України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну». В законі зазначено, що символіка воєнного вторгнення російського нацистського

тоталітарного режиму в Україну це — символіка, що включає латинські літери «Z», «V», що використовуються як символи воєнного вторгнення в Україну.

Символіка воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну вважається використаною, якщо вона розміщена: на носіях, поверхнях публічного простору, у тому числі рекламних засобах (носії зовнішньої, внутрішньої реклами), транспортних засобах, а також у друкованих матеріалах (плакатах, листівках тощо), на одязі тощо; у місцях проведення масових заходів політичного, освітнього, релігійного, культурного, наукового або іншого характеру, розважальних заходів та заходів для дітей; в агітаційних матеріалах, крім матеріалів, спрямованих на протидію збройній агресії російської федерації проти України; у рекламі в медіа, в мережі Інтернет; у повідомленнях у соціальних мережах у мережі Інтернет; у творах (фільмах, передачах, відеоблогах тощо), інших об'єктах авторського права і (або) суміжних прав, створених після 24 лютого 2022 року [8].

Використання літери «Z» показує, як багато у В. Путіна і А. Гітлера спільного. Обидва взяли світлий символ і перетворили його на знак смерті та насильства. В багатьох країнах світу символ «Z» мав позитивне значення. Наприклад, в Іспанії «Z» — це символ захисту знедолених. Тамтешній вигаданий персонаж Зорро, відомий з XVII ст. і є місцевою версією Робін Гуда. Це герой у масці, який приходить на допомогу знедоленим. Він озброєний рапірою, і з її допомогою залишає свій впізнаваний знак — літеру «Z», яку креслить трьома швидкими рухами. Зорро — збірний образ героя. Коли наставали важкі часи, кожен охочий міг вдягтися у саморобний костюм Зорро (крислатий капелюх, накидка, маска) і встати на захист слабких та нужденних.

Політичний детектив «Дзета» у своїй назві також використовував літеру «Z». Фільм знятий французьким режисером Коста-Гаврасом за однойменним романом грецького письменника Василіса Василікоса, в основі якого покладено історію вбивства лідера грецької опозиції Григоріса Ламбракіса у 1963 році правими екстремістами. Після цього країну охопили протести. Протестувальники були обурені псевдорозслідуванням загибелі свого лідера та фіктивним судовим процесом, символом цих протестів стала літера «Z». Афінські будівлі були розписані графіті «Z». Зібрання по всій Греції перемежовувалися гучними вигуками «Z!». Ця літера грецькою вимовляється як zée («зіі») і буквально означає «він живий». Згодом значення символу трансформувалося у «Надія живе». Грецький символ «Z» було знаком пошани для мучеників та героїв. Нагадуванням, що час для військової диктатури спливає. Надія була жива, бо ідеї Ламбракіса жили.

Використання символу «Z» використовувалося також для позначення покоління «зумерів», тобто людей, які народилися між другою половиною дев'яностих та другою половиною двохтисячних. Від попередніх поколінь зумери відрізняються тим, що саме на їхнє дитинство припало створення і поширення світом інтернету, поява соцмереж, доступні гаджети. Для них є нормою усім цим постійно користуватися. Також поколінню «Z» притаманне етичне споживання, підприємницькі амбіції, прогресивні погляди на різні теми — від освіти і до питань статі [9].

Російський символ «Z» — це знак війни, символ геноциду, смерті, блюзнірства та агресії. Літеру малюють на військовій техніці окупантів, зображають на громадському транспорті і будинках, виголюють у себе на голові. Ні про Зорро, ні про «Дзету», ні про зумерів росіяни, обираючи символ своїх кривавих звірств не думали. Схоже, що спочатку вони взагалі не шукали ніяких аналогій та пояснень. Оскільки бліцкриг В. Путіна в Україні ганебно провалився, поставало все більше питань, у тому числі щодо загадкового символа окупантів. Серед українців у перші дні війни ширилась інформація про те, що літера «Z» — це зомбі. Водночас самі рашисти пояснюють символи «Z» і «V» старослов'янськими літерами. Символ «Z» означає «земля» і техніка, яка з такою літерою заходить на окуповані землі України для росіян означає їх «законну руську землю». А символ «V» — «іжица», яка означає — «відшмагати».

Окремо, на своїх сторінках у соцмережах, Міністерство оборони Росії розшифровує символ «Z» як знак підтримки військових, тобто «Za PatsanoV. А символ «V» як знак підтримки війни, тобто «Sila V pravde». Є також пояснення, що символ «Z» — це скорочення від «Задача будет выполена». Насправді експерти зазначають, що ще перед війною російську військову техніку позначили латинськими літерами, щоб окупантам легше було орієнтуватися. А символ «Z» на військовій техніці означає Західний військовий округ, а «V» — Східний [10].

Фахівці також помітили цікавий збіг обставин — літерою «Z» під час Другої світової було позначено будівлю у нацистському концентраційному таборі Заксенгаузен. На «Станції Z» розміщувався крематорій із чотирма печами, в якому нацисти спалювали тіла в'язнів. А символ «V», вірніше V–1 і V–2 походить під німецького слова «Vergeltungswaffe», що в перекладі означає «зброя відплати». До цієї зброї відносили літак-снаряд і балістична ракета, відомі також як «Фау», що стояли на озброєнні у Німеччини під час Другої світової. Британські експерти зазначають, що символ «Z» — це нова «свастика» президента рф В. Путіна [9].

Для виправдання злочину агресії, воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду, режим Путіна послуговується такими ключовими тезами в рамках ідеології рашизму «Ми ніколи ні на кого не нападали» [11], «Проти Росії розв'язали війну» [12], «Україна винна в розпаді СРСР

і має за це «розплатитися», «Геополітична незалежність України становить загрозу для Росії», «Росія не зможе стати великою державою без України» [13], «Український народ став заручником державного перевороту в 2014 року і злочинного режиму» [14], «України не існує». «Ми — один народ», «У війні винне НАТО», «Захід спровокував війну, надавши Україні зброю, призначену для нападу на Росію» тощо [15], «Мы, русские, люди особенные — иностранцам нас не понять», «Мы, русские, более духовные, чем все остальные, нам чужд примитивный меркантилизм» [16, с. 339].

28 лютого 2023 р. у Київському університеті ім. Б. Грінченка відбулась презентація першого в Україні науково-публіцистичного видання В. Огнев'юка «Заборонити рашизм», в якому також дається визначення рашизму як ідеології та суспільної практики сьогодення. У книзі досліджуються витоки формування російського месіанства та експансіонізму, які стали підґрунтям до творення імперської ідеології «русского мира» і вилилися у пряму військову агресію проти України. Під час презентації книги, Володимир Огризко, кандидат історичних наук, міністр закордонних справ України (2007–2009), керівник Центру дослідження росії наголосив, що сучасний рашизм є логічним результатом розвитку історії росії та ідеологічних доктрин, що існували з 15-го століття. Слово «рашизм» має стати в один рядок з поняттями «італійський фашизм», «німецький нацизм».

За словами професора В. Брехуненко, концепції і практики путіна мають прямих «ідеологічних попередників» у минулих війнах московії проти України та інших сусідів. До середини 18-го століття Європа розуміла, що спадкоємицею Русі як держави є Гетьманщина, натомість московія — це «окрема субстанція, і що її треба, як писали тогочасні французькі дипломати, «загнати туди, звідки її вивів Петро I» [17].

10 березня 2023 р. народні депутати України зробили заклик у проекті Постанови ВРУ «Про Заяву Верховної Ради України «Про визначення існуючого в Російській Федерації політичного режиму як рашизму та засудження його ідеологічних засад і суспільних практик як тоталітарних та людоненависницьких» до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО, урядів та парламентів іноземних держав підтримати засудження ідеології, політики та практики рашизму та застосувати реальні заходи для притягнення до відповідальності військово-політичного керівництва країни-агресора [5]. А рівно через місяць, 10 травня 2023 р. Україна зареєструвала в Парламентській Асамблеї Ради Європи пропозицію резолюції про засудження ідеології і практик рашизму в Європі [18].

Висновки

Ідеологія рашизму є різновидом тоталітарної **ідеології та практики**, яка лежить в основі режиму, що сформувався у російській федерації під керівництвом президента В. Путіна, та ґрунтується на традиціях російського шовінізму й імперіалізму, практиках комуністичного режиму СРСР та націонал-соціалізму. Міжнародна спільнота має не лише засуджувати ідеологію рашизму, але і визнати його таким же злочинним, як націонал-соціалізм, та класифікувати як один з видів тоталітарної ідеології, що загрожує Україні та світу загалом, зважаючи в тому числі на загрози ядерної зброї.

Українські дипломати, політики, дослідники, експерти, громадянське суспільство має активно працювати, щоб ще більше країн світу визнавали росію державою-спонсором тероризму, як це вже зробили національні парламенти країн Балтії, Польщі, Чехії, Нідерландів, Європарламент, ПАРЄ, а режим Путіна терористичним. Рашизм має пройти через трибуналі і не повинно бути дискусії у світі з цього питання. Потенційним агресорам у майбутньому завжди має нагадувати невідворотність покарання за злочин агресії Нюрнберзький трибунал, Токійський трибунал, Міжнародний трибунал щодо Руанди, Міжнародний трибунал із воєнних злочинів у колишній Югославії, майбутній трибунал проти режиму Путіна. І перші кроки в цьому напрямі вже зроблені 9 травня 2023 року, після підписання Спільної заяви стосовно зусиль зі створення трибуналу щодо злочину агресії проти України [19]. **Принцип справедливості та верховенство міжнародного права не повинні мати дискусійний характер, а розумітися всіма державами світу однаково**.

Список посилань

1. Подгорна В. Ідеологія рашизму має пройти через трибунал. Центр політичного консалтингу. 2023. URL: https://cpc.com.ua/articles/viktoriya-podgorna-ideologiya-rashizmu-mae-proyti-cherez-tribunal (дата звернення: 17.05.2023).
2. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про Заяву Верховної Ради України «Про використання політичним режимом російської федерації ідеології рашизму, засудження засад і практик рашизму як тоталітарних і людиноненависницьких» від 02 травня 2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/razom/236006.html (дата звернення: 17.05.2023).
3. Николаенко М. Известный историк доказал, почему Россия фашистское государство. СЕГОДНЯ. 2022. URL: https://world.segodnya.ua/world/russia/izvestnyy-istorik-dokazal-pochemu-rossiya-fashistskoe-gosudarstvo-1621748.html (дата звернення: 17.05.2023).

4. Хмельницька В. Рашизм – це поняття, яке буде в історичних книжках, в умовних вікіпедіях, залишиться на уроках. ТСН. 2022. URL: https://tsn.ua/ato/rashizm-ce-ponyattya-yake-bude-v-istorichnih-knizhkah-v-umovnih-vikipediyah-zalishitsya-na-urokah-zelenskiy-2044717.html (дата звернення: 17.05.2023).
5. Пояснювальна записка до проекту Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про визначення існуючого в Російській Федерації політичного режиму як рашизму та засудження його ідеологічних засад і суспільних практик як тоталітарних та людоненависницьких» від 10 березня 2023. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1687627 (дата звернення: 17.05.2023).
6. Nazaryan A. «Genocide masterplan»: Experts alarmed after Kremlin intellectual calls for "cleansed" Ukraine. 2022. URL: https://news.yahoo.com/genocide-masterplan-experts-alarmed-after-kremlin-intellectual-calls-for-cleansed-ukraine-182354392.html (дата звернення: 17.05.2023).
7. Кулеба закликав світ криміналізувати використання символу рашистів «Z». Українські національні новини. 2022. URL: https://www.unn.com.ua/uk/news/1970124-kuleba-zaklikav-svit-kriminalizuvati-vikoristannya-simvolu-rashistiv-z (дата звернення: 17.05.2023).
8. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну : Закон України від 22 травня 2022 р. № 2265-IX. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20-#Text (дата звернення: 17.05.2023).
9. Черкасець О. Історія «Z» – світлий символ рашисти перетворили на знак смерті. Україна молода. 2023. URL: https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/166241 (дата звернення: 17.05.2023).
10. Павленко Т.А. Рашизм та символіка воєнного вторгнення російської федерації в Україну: характеристика та перспективи протидії. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. № 7. 2023. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-7-01-03 (дата звернення: 17.05.2023).
11. «Россия ни на кого не нападала. Нападали на русских на Украине» EurAsia Daily. 2022. URL: https://eadaily.com/ru/news/2022/06/16/lavrov-rossiya-ni-na-kogo-ne-napadala-napadali-na-russkih-na-ukraine (дата звернення: 17.05.2023).

12. Гема М. Промова Путіна на параді в Москві: що диктатор наговорив про Україну та війну. 24 канал. 2023. URL: https://24tv.ua/promova-putina-9-travnya-2023-shho-prezident-rosiyi-skazav-paradi_n2309724 (дата звернення: 17.05.2023).
13. Chekalenko L. Rosyjski faszyzm. Nowiny Polskie. 2023. URL: https://polskienowiny.pl/opinie/rosyjski-faszyzm/ (дата звернення: 17.05.2023).
14. Парад Победы на Красной площади. Президент России. 2023. URL: http://kremlin.ru/events/president/news/71104 (дата звернення: 17.05.2023).
15. 10 головних наративів російської пропаганди, що супроводжували напад на Україну. rfi. 2023. URL: https://www.rfi.fr/uk/%D0%BC%D1%96%(дата звернення: 17.05.2023).
16. Огризко В. Дещо про рашизм. Науковий щорічник «Україна дипломатична». Випуск XXIII. 2022. С. 338–345.
17. Презентація книги «Заборонити рашизм». Укрінформ. 2023. URL: https://www.sud.ua/uk/news/abroad/270002-ukraina-zaregistrirovala-v-pase-rezolyutsiyu-o-zaprete-rashizma (дата звернення: 17.05.2023).
18. Україна зареєструвала в ПАРЄ резолюцію про заборону рашизму. Судово-юридична газета у світі. 2023. URL: https://www.sud.ua/uk/news/abroad/270002-ukraina-zaregistrirovala-v-pase-rezolyutsiyu-o-zaprete-rashizma (дата звернення: 17.05.2023).
19. Спільна заява стосовно зусиль зі створення трибуналу щодо злочину агресії проти України. Офіційне інтернет-представництво Президента України. 2023. URL: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-stosovno-zusil-zi-stvorennya-tribunalu-shodo-z-82785 (дата звернення: 17.05.2023).

References

1. Podhorna, V. (2023). The ideology of racism must go through the tribunal. Center for political consulting. URL: https://cpc.com.ua/articles/viktoriya-podgorna-ideologiya-rashizmu-mae-proyti-cherez-tribunal. [In Ukrainian].
2. The Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Resolution “On the Statement of the Verkhovna Rada of Ukraine “On the use of the ideology of racism by the political regime of the Russian Federation, condemnation of the foundations and practices of racism as totalitarian and misanthropic” dated May 2, 2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/razom/236006.html. [In Ukrainian].

3. Nikolaenko, M. (2022). A well-known historian proved why Russia is a fascist state. SEHODNIA. URL: https://world.segodnya.ua/world/russia/izvestnyy-istorik-dokazal-pochemu-rossiya-fashistskoe-gosudarstvo-1621748.html. [In Russian].
4. Khmelnytska, V. (2022). Racism is a concept that will be in history books, in conventional wikipedias, will remain in lessons. TSN. URL: https://tsn.ua/ato/rashizm-ce-ponyattya-yake-bude-v-istorichnih-knizhkah-v-umovnih-vikipediyah-zalishitsya-na-urokah-zelenskiy-2044717.html. [In Ukrainian].
5. Explanatory note to the draft Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Statement of the Verkhovna Rada of Ukraine "On defining the political regime existing in the Russian Federation as racism and condemning its ideological foundations and social practices as totalitarian and misanthropic" dated March 10, 2023. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1687627. [In Ukrainian].
6. Nazaryan, A. (2022). "Genocide masterplan": Experts alarmed after Kremlin intellectual calls for "cleansed" Ukraine. URL: https://news.yahoo.com/genocide-masterplan-experts-alarmed-after-kremlin-intellectual-calls-for-cleansed-ukraine-182354392.html. [in English].
7. Kuleba called on the world to criminalize the use of the Rashist symbol «Z». (2022). Ukrainian national news. URL: https://www.unn.com.ua/uk/news/1970124-kuleba-zaklikav-svit-kriminalizuvati-vikoristannya-simvolu-rashistiv-z. [In Ukrainian].
8. On the prohibition of propaganda of the Russian Nazi totalitarian regime, the armed aggression of the Russian Federation as a terrorist state against Ukraine, symbols of the military invasion of the Russian Nazi totalitarian regime in Ukraine: Law of Ukraine dated May 22, 2022 № 2265-IX. Update date: 31.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text. [In Ukrainian].
9. Cherkasets, O. (2023). The history of "Z" – the bright symbol of the Rashists was turned into a sign of death. Ukraina moloda. URL: https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/166241. [In Ukrainian].
10. Pavlenko, T.A. (2023). Racism and the symbolism of the military invasion of the Russian Federation into Ukraine: characteristics and prospects for countermeasures. Problems of modern transformations. Series: Law, Public Management and Administration, no 7. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-7-01-03. [In Ukrainian].
11. «Russia did not attack anyone. Attacked Russians in Ukraine». (2022). EurAsia Daily. URL: https://eadaily.com/ru/news/2022/06/16/lavrov-rossiya-ni-na-kogo-ne-napadala-napadali-na-russkih-na-ukraine. [In Russian].

12. Hema, M. (2023). Putin's speech at the parade in Moscow: what the dictator said about Ukraine and the war. 24 kanal. URL: https://24tv.ua/promova-putina-9-travnya-2023-shho-prezident-rosiyi-skazav-paradi_n2309724. [In Ukrainian].
13. Chekalenko, L. (2023). Russian fascism. Nowiny Polskie. URL: https://polskienowiny.pl/opinie/rosyjski-faszyzm/. [In Polish].
14. Victory Parade on Red Square. (2023). President of Russia. URL: http://kremlin.ru/events/president/news/71104. [In Russian].
15. 10 main narratives of Russian propaganda accompanying the attack on Ukraine. (2023). rfi. URL: https://www.rfi.fr/uk/%D0%BC%D1%96%. [In Ukrainian].
16. Ohryzko, V. (2022). Something about racism. Academic yearbook "Diplomatic Ukraine". Issue XXIII. P. 338–345. [In Ukrainian].
17. Presentation of the book "Ban Racism". (2023). Ukrinform. URL: https://www.sud.ua/uk/news/abroad/270002-ukraina-zaregistrirovala-v-pase-rezolyutsiyu-o-zaprete-rashizma. [In Ukrainian].
18. Ukraine registered a resolution banning racism in PACE. (2023). The judicial and legal newspaper in the world. URL: https://www.sud.ua/uk/news/abroad/270002-ukraina-zaregistrirovala-v-pase-rezolyutsiyu-o-zaprete-rashizma [In Ukrainian].
19. Joint statement on efforts to establish a tribunal on the crime of aggression against Ukraine. (2023). Official online representation of the President of Ukraine. URL: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-stosovno-zusil-zi-stvorennya-tribunalu-shodo-z-82785. [In Ukrainian].
20. Ukraine registered a resolution banning racism in PACE. (2023). *The judicial and legal newspaper in the world*. URL: https://www.sud. ua/uk/news/abroad/270002-ukraina-zaregistrirovala-v-pase-rezolyutsiyu-o-zaprete-rashizma [In Ukrainian].
21. Joint statement on efforts to establish a tribunal on the crime of aggression against Ukraine. (2023). Official online representation of the President of Ukraine. URL: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-stosovno-zusil-zi-stvorennya-tribunalu-shodo-z-82785. [In Ukrainian].

УДК: 321.64 (470+571) DOI: 10.17721/2415–88IX.2023.90.132-144

Iryna Krupenya
Kyiv International University (Kyiv, Ukraine)
http://orcid. org/0000–0002-3336–974X
e-mail: tokiss@gmail.com

THE IDEOLOGY OF RACISM AS A POLITICAL PHENOMENON PUTIN'S REGIME

Abstract

The article examines the term «racism» and states that it is a socio-political practice and ideology based on russian imperialism and chauvinism, the traditions of the communist regime of the USSR and national socialism, which was condemned by the Nuremberg trials.

The signs of V. Putin's regime are listed, in particular, militarism, the cult of the leader and the sacralization of state institutions, the self-aggrandizement of the russian federation through violent oppression and/or denial of the existence of other nations, the imposition of the russian language and culture on other nations, the promotion of the ideas of the «russian world», systematic violation of norms and principles of international law, sovereign rights of other states, their territorial integrity and internationally recognized borders.

It has been established that one of the tools of spreading the ideology of racism is the use of symbols that include the Latin letters «Z», «V». It was noted that the use and propaganda of the symbols of the military invasion of Ukraine is a socially dangerous act and significantly threatens the foundations of Ukraine's national security.

The key tenets of the ideology of racism regarding the war in Ukraine, which are used by Russian propaganda to justify the crime of aggression, war crimes, crimes against humanity, and genocide, have been studied. It was emphasized that the principle of justice and the supremacy of international law should not be debatable but should be understood equally by all states of the world.

Keywords: concept of «Russian peace», dictatorship, fascism, genocide, racism, russia, russia's war against Ukraine 2014–2023, Ukraine, symbolism, symbolism of military invasion.

Стаття надійшла до редакції 24.05.23

© Крупеня І.М., 2023